

ROCZ NIK LA BUS KI

39

**PEDAGOGIKA SPOŁECZNA NA RZECZ
SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH**

LUBUSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE

**ROCZNIK
LUBUSKI
Tom 39, część 2**

**PEDAGOGIKA SPOŁECZNA NA RZECZ
SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH**

Pod redakcją
Zdzisława Wołka

Zielona Góra 2013

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
-------------	---

I. ŚRODOWISKO SPOŁECZNE JAKO WYZNACZNIK I KONTEKST LOKALNEJ AKTYWNOŚCI

ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI Społeczność lokalna, zbiorowość terytorialna a instytucjonalizacja ideologii lokalizmu/regionalizmu	13
DARIA ZIELIŃSKA-PĘKAŁ Poczucie lokalności we wspólnotach wirtualnych	25
MARZENA SENDYK, RENATA MAŁGORZATA ILNICKA Rodzina o zmienionej strukturze wewnętrznej jako źródło wykluczenia społecznego młodzieży	37
GRAŻYNA MIŁKOWSKA, ELŻBIETA PAPIÓR Rodzinne i osobiste czynniki sprzyjające uzależnieniu młodzieży gimnazjalnej od mediów	49
RYSZARD ZARADNY Kościół katolicki w Zielonej Górze przed konfliktem w maju 1960 roku	63
IRENEUSZ NIJAKI Działalność ochotniczych straży pożarnych w gminie Zielona Góra	71

II. MŁODZI I DOROŚLI W BIEGU ŻYCIA

EUGENIA IWONA LASKA Wspieranie dziecka i rodziny w edukacji szkolnej okresu transformacji ..	83
JOLANTA LIPIŃSKA-LOKŚ, BARBARA WINCZURA Młodzi Lubuszanie w przestrzeni społecznej szkoły gimnazjalnej	95
GRAŻYNA MIŁKOWSKA, ELŻBIETA PAPIÓR Poczucie bezpieczeństwa młodych zielonogórczan	107
ANNA KORLAK-ŁUKASIEWICZ Przeżywanie żałoby przez dzieci	119

ANDRZEJ ZYGADŁO, HENRYK BEDNARCZYK	
Dylematy i ograniczenia podmiotowości menedżerów pracujących w firmach międzynarodowych działających na terenie województwa lubuskiego	131
ELŻBIETA LIPOWICZ, ALEKSANDRA ŁUCZAK	
Cechy klientów pomocy społecznej w opiniach studentów i pracowników socjalnych – komunikat z badań	143

III. DZIAŁANIE WŁASNE I WSPARCIE SPOŁECZNE

EDWARD HAJDUK	
Niespójność postulowana – profilaktyka i interwencja	159
ALFRED OWOC, ZDZISŁAW WOŁK	
Zdrowie publiczne jako problem i inspiracja rozwoju zawodowego na tle innych obszarów pracy zawodowej okresu bezpośrednio powojennego na Ziemiach Zachodnich	171
ELŻBIETA TURSKA, MAŁGORZATA PROKOSZ	
Znaczenie edukacji w kształtowaniu poczucia wpływu młodzieży gimnazjalnej	181
LIDIA D. WAWRYK, MARIUSZ GWOZDA	
Minimalizowanie zachowań ryzykownych młodzieży oraz wspieranie czynników chroniących w świetle teorii resilience	191
MARIA FUDALI, ANETA DZIUBEK	
Funkcjonowanie uczniów należących do grup rówieśniczych i bez przynależności grupowej w relacji ja-zadanie	203
MARZANNA FARNICKA, HANNA LIBERSKA	
Wizja własnego życia i rytuały rodzinne wskazywane jako życiowe źródła wsparcia	215
JAROSŁAW BĄBKA, JÓZEF BINNEBESEL	
Współpraca w doświadczeniach studentów	227
MAGDALENA ZDANIEWICZ, BEATA KRASIŃSKA	
Wybrane aspekty sytuacji zawodowej a typ zawodu	239
FABIAN HAJDUK	
Funkcje sportu. Wybrane problemy	251

IV. RECENZJE

ELŻBIETA LIPOWICZ

Kształtowanie się tożsamości zielonogórskiej pedagogiki (1971-2011),
Grażyna Miłkowska, Marek Furmanek (red.), Zielona Góra 2011 265

V. KRONIKA

ANNA KORLAK-ŁUKASIEWICZ

Katedra Pedagogiki Społecznej. Rozwój i struktura 273

MAGDALENA ZDANIEWICZ

Projekt „Życie Lubuszan. Współczesność i perspektywy” 281

WSTĘP

Pedagogika społeczna jest subdyscypliną pedagogiczną, która jest niekiedy określana jako pedagogika środowiska. Zajmuje się bowiem wzajemnymi relacjami zachodzącymi pomiędzy człowiekiem i jego środowiskiem życia. Pedagogika społeczna jest wrażliwa na człowieka i poszukuje sposobów wspierania go w różnych doświadczanych przezeń sytuacjach życiowych, szczególnie wówczas, gdy o własnych siłach sam nie jest w stanie pokonywać napotykanym na swojej drodze trudności i barier. Poniższy zbiór wyraża tę wrażliwość pedagogów społecznych oraz ukazuje użyteczność i praktyczną przydatność prowadzonych przez nich badań.

W 1993 roku w Instytucie Pedagogiki Społecznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego został utworzony Zakład Edukacji Pozaszkolnej. W trakcie dwudziestoletniej działalności naukowej i dydaktycznej pracownicy Zakładu zrealizowali liczne projekty badawcze, dotyczące głównie socjalnych aspektów życia jednostek i rodzin w społecznościach lokalnych. Jubileusz Zakładu (obecnie Katedry Pedagogiki Społecznej) stał się inspiracją do zebrania tekstów poświęconych problematyce lokalnej w perspektywie pedagogiki społecznej.

Niniejszy tom „Rocznika Lubuskiego” zawiera 21 tekstów, wśród których znajdują się zarówno opracowania teoretyczne, jak i rozważania prowadzone na gruncie aktualnych badań empirycznych. Teksty z tej drugiej grupy wyraźnie dominują. Pomimo znacznej różnorodności tematycznej, wynikającej z przyjętych szerokich ram problemowych, teksty zostały pogrupowane i w zależności od podejmowanych zagadnień zamieszczone w trzech częściach:

1. Młodzi i dorośli w biegu życia
2. Działania własne i wsparcie społeczne
3. Środowisko społeczne jako wyznacznik i kontekst lokalnej aktywności.

W części pierwszej znajduje się sześć artykułów ukazujących wyznaczniki pozycji człowieka znajdującego się na kolejnych etapach życia – w okresie szkolnym, na etapie aktywności zawodowej i w wieku senioralnym. Wśród podejmowanych analiz znajdują się zagadnienia wielokrotnie badane i rozpatrywane, jednakże rozważania prezentowane przez autorów niniejszego tomu oparte są na najaktualniejszych wynikach badań empirycznych. W wyrażnej jednak większości przypadków zbiór zawiera opracowania oryginalne,

rzadko badane i analizowane. Na część drugą składa się również sześć tekstów. Ich wspólny wątek problemowy stanowi działanie, zarówno własne, jak również wspierające ze strony środowiska społecznego. Ta część jest najbardziej zróżnicowana problemowo. W poszczególnych tekstach omówione zostały zagadnienia dotyczące aktywności w okresie szkolnym i w związku z wykonywaniem pracy zawodowej oraz problemy profilaktyki, interwencji społecznej, głównie instytucjonalnej w odniesieniu do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Część trzecia jest zbiorem liczącym dziewięć artykułów na temat środowiska i jego oddziaływań na życie jednostek. Trzy z tych artykułów mają charakter teoretyczny, trzy – oparte są na analizach wyników przeprowadzonych przez autorów badań empirycznych.

Zgodnie z założeniami, wśród prezentowanych w tomie tekstów większość została opracowana na gruncie badań empirycznych prowadzonych w 2011/2012 roku w ramach projektu *Życie Lubuszan. Współczesność i perspektywy* przez zespoły badawcze Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Zawarte w zbiorze artykuły stanowią źródło informacji na temat społecznego funkcjonowania jednostek i rodzin w społecznościach lokalnych. Mogą one też posłużyć do pogłębienia wiedzy na temat ich sytuacji i roli, jaką odgrywają czynniki środowiskowe w konfigurowaniu tych sytuacji. Z uwagi na liczne odwołania do rezultatów konkretnych badań empirycznych, zawarte w tomie teksty zawierają duży zakres wiedzy przydatnej w praktyce społecznej.

Niestety, z uwagi na dużą objętość otrzymanych materiałów, z konieczności dokonane zostały skróty niektórych z nich. Wyrażam nadzieję, że nie umniejszyło to wartości merytorycznej.

Poza tekstami autorskimi tom zawiera recenzję pracy zbiorowej, poświęconej jubileuszowi zielonogórskiego środowiska pedagogicznego oraz kronikę.

Autorami opracowań są pracownicy naukowcy zielonogórskiego środowiska naukowego, głównie pracownicy Uniwersytetu Zielonogórskiego reprezentujący nauki humanistyczne i społeczne oraz przedstawiciele kilkunastu innych środowisk naukowych. Wiele z zaprezentowanych prac powstało wspólnie w wyniku współpracy pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego z innymi ośrodkami naukowymi w kraju.

Tematyka tomu zawiera wyraźne akcenty regionalne, co jest spójne z polityką Lubuskiego Towarzystwa Naukowego.

Redaktor tomu
Zdzisław Wołk